

BARNAVERNDARSTOFA

Samstarf í þágu barna

Barnaverndarþing BVS

25. og 26. september 2014

Ragna Björg Guðbrandsdóttir

félagsráðgjafi, MSW

ragnabjorg@gmail.com

Yfirlit

- Hugtakanotkun
- Tilraunaverkefni BVS
- Markmið verkefnisins
- Framkvæmd
- Samstarf í þágu barna
- Barnvænleg nálgun

Hugtakanotkun

- Heimilisofbeldi
- Ofbeldi í nánnum samböndum
- Kynbundið ofbeldi
- Ofbeldi gegn maka
- Ofbeldi á heimilum

Heimilisofbeldi

- Líkamlegt ofbeldi
- Andlegt ofbeldi
- Kynferðislegt ofbeldi

Börn og heimilisofbeldi

- Allt ofbeldi er rangt og flokkast undir vanrækslu á börnum
- Börn vita oft meira um ofbeldið en foreldrar gera sér grein fyrir
- Líðan barna og öryggi í samskiptum við foreldra, flókið samspil, hollustuklemma
- Sjónarmið og hagsmunir barna og foreldra fara ekki alltaf saman

Tilraunaverkefni BVS vegna heimilisofbeldis

- Formlegir samstarfsaðilar
 - ✓ Lögreglan á höfuðborgarsvæðinu
 - ✓ Barnaverndir á höfuðborgarsvæðinu
- Óformlegir samstarfsaðilar
 - ✓ Kvennaathvarfið
 - ✓ Karlar til ábyrgðar

Markmið verkefnisins

- Að veita sérhæfða þjónustu fyrir börn sem búa við eða verða vitni að heimilisofbeldi.
- Að leiða í ljós líðan og sjónarmið þessara barna í því skyni að treysta öryggi þeirra og velferð.
- Að veita börnum áfallahjálp og stuðning til að vinna með afleiðingar heimilisofbeldis.

Framkvæmd verkefnisins

- Sérfræðingur bregst við tilkynningu frá lögreglu eftir kl. 16:00 virka daga og um helgar þegar lögregla fer í útkall vegna heimilisofbeldis og börn eru á staðnum.
- Sérfræðingur ræðir við börnin og kannar líðan þeirra, upplifun og viðhorf til þeirra atburða sem leiddi til lögregluafskipta.
- Sérfræðingur metur þörf fyrir áfallahjálp.

Framkvæmd, frh.

- Meðferðarviðtöl og stuðningur fyrir þau börn sem það þurfa í kjölfar útkalls.
- Meðferðarviðtöl og stuðningur fyrir foreldra yngri barna.
- Mál sem koma til barnaverndanefnda án afskipta lögreglu er hægt að vísa í verkefnið.

Tölulegar upplýsingar

Heildarfjöldi útkalla lögreglu 2011 til 2013	Fjöldi
Fjöldi útkalla	113
Símtöl án útkalls	33
Útköll og símtöl	146

Fjöldi barna sem fengu þjónustu

	Fjöldi	%
Vegna útkalla	216	73
Vegna tilvísana	80	27
Heildarfjöldi	296	100

Heildarfjöldi barna í meðferð

	Fjöldi	%
Vegna útkalls	71	60
Vegna tilvísana	49	40
Samtals	120	100

Aldur barnanna

	Fjöldi	%
0-5 ára	112	38
6-10 ára	82	28
11-14 ára	55	18
15-17 ára	47	16
Samtals	296	100

Barnaverndarnefndir

	Fjöldi	%
Barnavernd Reykjavíkur	167	60
Barnavernd Kópavogs	57	20
Barnaverndarnefnd Hafnarfjarðar	44	13
Fjölskylduráð Garðabæjar/Álftanes	12	3
Fjölskyldusvið Mosfellsbæjar	9	4
Félagsmálaráð Seltjarnarness	3	1
Barnaverndarnefnd Fljótsdalshéraðs	1	1
Félagsmálaráð Grindavíkur	1	1
Barnaverndrnefnd Árborgar	2	2
Samtals	296	100

Uppruni barna

	2011	2012	2013	Heildar fjöldi
Íslendingur	35	102	67	204
Barn af erlendum uppruna	17	51	22	90
Samtals	52	153	89	294

Tími útkalla

	Fjöldi	%
08:00-19:00	39	27
19:00-24:00	58	40
24:00-08:00	49	33
Samtals	146	100

Hver beitir ofbeldi

	Fjöldi	%
Eiginmaður/sambýlismaður beitir móður ofbeldi	74	51
Fyrrverandi sambýlismaður/barnsfaðir/ótengdir beitir móður ofbeldi	31	21
Foreldri beitir barn ofbeldi	8	5
Barn (getur verið 18+) beitir foreldri ofbeldi	15	10
Eiginkona/sambýliskona beitir föður ofbeldi	1	1
Aðrir	17	12
Samtals	146	100

Ástand ofbeldismanns

	Fjöldi	%
Undir áhrifum áfengis/vímuefna	82	56
Ekki undir áhrifum áfengis/vímuefna	45	35
Ekki vitað	19	13
Samtals	146	100

Aðgerðir í úrköllum

	Fjöldi	%
Gerandi fjarlægður af lögreglu	53	36
Gerandi fer sjálfviljugur	22	15
Lögregla og Barnaverndarnefnd sætta aðila	62	42
Polandi fer af heimilinu	9	6
Samtals	146	100

Hver hringir til lögreglu

	fjöldi	%
Móðir	47	57
Faðir	7	8
Barn	9	11
Nágranni	16	19
Ekki vitað	4	5
Alls	83	100

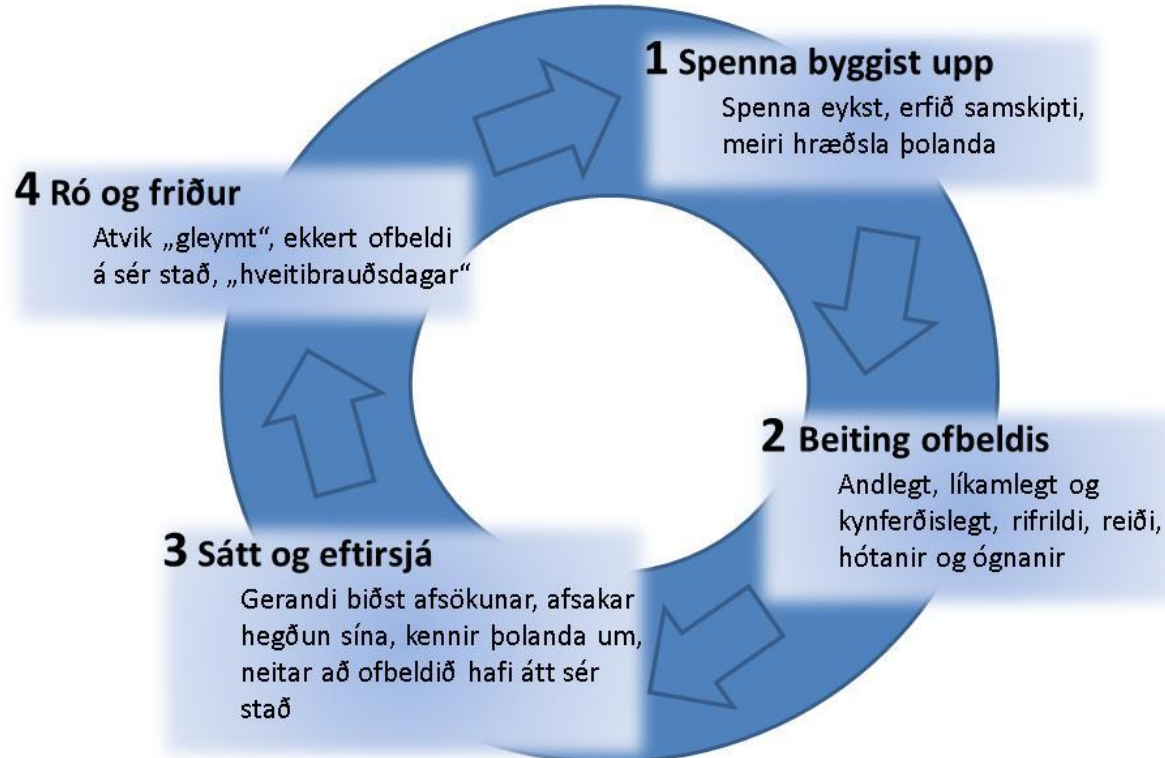

Samstarf í þágu barna

- Sameiginleg markmið að stöðva heimilisofbeldi og tryggja öryggi barna
- Mikilvægt að lögregla kalli á starfsfólk barnaverndar þannig að börn fái þjónustu sem fyrst
- Ofbeldisdeild lögreglu vinnur markvisst með þá sem fjarlægðir eru af heimilum og kynnir úrræði eins og áfengismeðferð og „Karlur til ábyrgðar“

Hringur ofbeldis

Barnvænleg nálgun í útkalli

- Tilfinningar barna til foreldra geta verið flóknar og sveiflukenndar
- Börnum þykir alltaf vænt um foreldra sína líka þegar þeir gera mistök
- Virk hlustun þar sem barn fær að segja frá því sem gerðist á sínum hraða
- Skapa ró og sýna viðbrögð án æsings

Barnvænleg nálgun, frh.

- Láta barnið finna að velferð þess og líðan skiptir máli
- Hjálpa barninu að komast yfir þögnina sem ríkt hefur um ofbeldið á heimilinu
- Hrósa barninu fyrir að segja frá og láta vita að það megi segja frá því sem gerðist
- Hjálpa börnum að skilja að heimilisofbeldi er ekki þeim að kenna
- Láta þau vita að ofbeldi er alltaf rangt og leysir aldrei neinn vanda

Börn sem vitni að ofbeldi

- Sjá eða heyra ofbeldi
- Verða á milli í ofbeldi, reyna að hjálpa
- Sjá afleiðingar fyrir foreldri oftast móður, áverka
- Eyðilegging á heimili
- Gætu þurft að hringja á 112
- Horfa á handtöku foreldris
- Flýja heimili eða fara í Kvennaathvarf
- Gleymdu börnin – fullorðnir fá athyglina

Viðbrögð barna í útkalli

- Tilbúin til að ræða málin og fá stuðning
- Hræðsla um að móðir muni deyja
- Tilfinningalegt uppnám og óöryggi
- Hræðsla og grátur
- Skömm og reiði
- Ótti og hræðsla við hvað gerist næst
- Von um að ástandið batni

Það sem hefur áhrif á viðbrögð barna sem verða vitnih að heimilisofbeldi

- Aldur
- Kyn
- Uppruni
- Menningarmunur
- Þroski
- Einstaklingsmunur og bjargráð

Hjálplegir eiginleikar-bjargráð

- Seigla (resilience) sum börn virðast geta tekist á við erfiða reynslu án þess að verða fyrir langvarandi skaða
- Góð félagsleg staða og sterkir sálrænir þættir
- Sterk sjálfsmynd og jákvæðni
- Hegðun og skapgerð barns (outgoing)
- Samheldin fjölskylda
- Góð tengsl við fullorðina
- Stuðningur í skóla og nánasta umhverfi
- Góðar fyrirmyndir

Meðferð og stuðningur við börn

- Mikilvægt að ofbeldið hætti
- Mikilvægt að tryggja öryggi barna og gefa þeim skýr skilaboð um að ofbeldi sé ekki ásættanleg hegðun
- Mikilvægt að hlusta á börn og gefa þeim tækifæri á að tjá sig um hugsanir og tilfinningar sem tengjast ofbeldinu
- Mikilvægt að draga út einangrun og sjálfsásökunum
- Mikilvægt að útskýra eins og hægt er hvað hafi gerst og hvað muni gerast næst

Meðferð og stuðningur, frh.

- Mikilvægt að börnin viti að þau þurfa ekki að skammast sín og að ofbeldið eigi ekki að vera leyndarmál
- Mikilvægt að börnin fái tækifæri til að ræða um erfið atvik á heimilinu, þegar þau eru tilbúin til þess
- Mikilvægt að börnin fái að vita hver næstu skref fjölskyldunnar eru
- Mikilvægt að börn læri að það er aldrei í lagi að beita ofbeldi og að það eru aðrar leiðir til þess að leysa ágreining

Áhrif heimilisofbeldis á börn

- Getur haft skaðleg áhrif á andlega og líkamlega líðan barna að verða vitni að ofbeldi (aldur, tengsl, alvarleiki)
- Getur haft skaðleg áhrif á eðlilegan þroska barna
- Getur haft áhrif á efnaskipti og mótun barnsheilans, steituhormón
- Börn geta upplifað stöðugan ótta um afdrif sín og móður, kvíði og steita
- Getur haft áhrif síðar í lífinu að alast upp við ofbeldi á heimili og að hafa ofbeldismann sem fyrirmynd

Áhrif áfalla á heila og taugakerfi barna

- Í móðurkvið, minni fæðingarþyngd
- Viðvarandi streita ungra barna vegna ofbeldis getur skaðað eðlilegan þroska streituvíðbrögða þeirra
- Streituhormónið kortisól getur skaðað taugafrumur og mótun taugabrauta
- Dregur úr vexti heilans og veikir ónæmiskerfið

Það sem kom á óvart

- Hversu viljug börnin voru að ræða málin
- Fáar konur leita á Bráðamóttöku LSH
- Fáar konur leituðu til Kvennaathvarfs
- Fá endurtekin útköll á sama heimili
- Nálgunarbann í fáum málum
- Gæsluvarðhald sjaldgæft
- Fá mál þar sem lögð er fram kæra

Ýtarefni

- Children's perspectives on domestic violence, Audrey Mullender, o.fl. Sage Publication 2002
- Children living with domestic violence, Martin C. Calder o.fl. Russell House Publishing
- Það er ljótt að meiða, þekking og skilningur barna á ofbeldi á heimilum, Guðrún Kristinsdóttir o.fl. Kennaraháskóli Íslands, Reykjavík 2007
- Dvöl barna í Kvennaathvarfinu, Starfsemi Kvennaathvarfsins með tilliti til barna, upplifunbarna á dvöl sinni og óskir mæðra um þjónustu þeim til handa, Bergdís Ýr Guðmundsdóttir, MA verkefni í félagsráðgjöf, október 2011

Erlendar rannsóknir

- Research from Britain, January 2010
- Children and families experiencing domestic violence: Police and children's social services' responses
- Nicky Stanley, Pam Miller, Helen Richardson Foster and Gill Thomson
- www.nspcc.org.uk/inform

Erlendar rannsóknir

- Research from Norway, June 2010
- Abused women with children or children of abused women? A study of conflicting perspectives at women's refuges in Norway
- Carolina Overline
- Child and Family Social Work, 2010